

Interoga TIFF

L-am întrebat pe regizorul Denis Côté dacă Vic + Flo au văzut sau nu ursul.

»Pagina 6

Transilvania Talent Lab

Programul masterclass-urilor ediției 2013.

»Pagina 11

Must see

Weekendul la Castel continuă cu *Manasse*, MINIMA și mâncare evreiască.

»Pagina 12

APERITIFF

Publicație oficială a TIFF

#3

Duminică, 2 iunie, 2013
www.tiff.ro

TIFF.12 Transilvania International
Film Festival Cluj-Napoca 31.05-9.06.2013

English Pages: 14 - 15

Piața Unirii: *Samsara*

Samsara e filmul pe care fie îl vezi pe ecran mare, fie mai bine nu-l vezi deloc. Probabil cel mai mare spectacol vizual al ediției, documentarul lui Ron Fricke se apropie de hipnoza cinematografică.

La indieni, "samsara" e miraj, iluzie, roată a existențelor, mreață. La Fricke e transă, forță revelatoare a imaginii, compoziție cinematografică dătătoare de transcendențe. cinci ani, un buget

imens și o călătorie în jurul lumii a unor cameramani fabuloși. Urmate de un montaj simbiotic între cadre lungi și muzică, probabil la fel de migălos ca mandalele tibetane pe care le vedem în film. Nu însă la fel de trecător. Ar putea fi obiectul care, după ce

va fi trecut sfârșitul omenirii, să documenteze trecerea noastră pe aici. Și, în același timp, motivele pentru care am dispărut. De la cascade virgine, vitralii și temple budiste, și pînă la pui de găină idioți ce așteaptă să fie măturați de peria ce-i absoarbe

spre tăiere, trecînd prin barurile de fetețe cu penis din Thailanda și expresivitatea întimplătoare a păpușilor gonflabile, retina absoarbe toate straturile mirajului. Trăim într-o lume cu splendide vastități, cu creaturi frumoase, dar în care ceva a luat-o teribil

de razna: viața e folosită ca mijloc industrial de producție. Toate documentarele lui Ron Fricke au curenți ecologiști subterani. Acesta e pe cît de extaziant pe atît de frisonant.

Laura Popescu

Cinematografele TIFF

→ FLORIN PIERSIC
P-ța. Mihai Viteazul, nr. 11

→ ARTA
Str. Universității, nr. 3

→ VICTORIA
B-dul Eroilor, nr. 51

→ CINEMA CITY
(în incinta Iulius Mall)

→ ODEON CINEPLEX / CINEMA CITY POLUS
(în incinta Polus Center)

→ CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
P-ța. Lucian Blaga, nr. 1-3

→ URSUS OPEN AIR
(Piața Unirii)

→ INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ
str. I.C. Brătianu, nr. 22

→ MĂNĂȘTUR OPEN AIR
(la terenurile de sport, în zona complexului „Nora”)

→ Casa TIFF
Str. Universității, nr. 6

Proiecție specială

Ritmuri din Balcani

Proiecție specială urmată de un concert al lui Ioan Pop și a grupului Iza, azi, 2 iunie, la Casa de Cultură a Studenților, de la ora 18:30. Documentarul lui Stefan Schwieterter prezintă eforturile etno-exploratorului Marcel Cellier, care în timpul regimului comunist a călătorit în mai multe țări ale blocului socialist pentru a găsi muzica tradițională a unor nații în care moștenirea folclorică era rasă prin circulară de la centru. Cellier l-a găsit pe Gheorghe Zamfir într-un birt din St. Gallen și l-a ajutat să ajungă în Franța și la curenta-i faimă, acesta fiind doar una dintre descoperirile prin care Cellier a îmbogățit resursa de fun a vestului cu chiuituri din est. Schwieterter e interesat și de folclor ca rezistență în fața totalitarismului, dovadă fiind câteva cîntecele deocheate anti-PCR pe care un moroșan fost cooperativist le cântă în timp ce dă pe gît o horincă puturoasă. De neratat viziunea foarte personală și surprinzătoare a lui Schwieterter asupra a ceea ce înseamnă Ritmurile din Balcani.

Mark Racz

AperiTIFF

Redactor șef:
Laura Popescu

Reporteri:
Ion Indolean
Flavia Dima
Bogdan Beșliu
Andrada Lăutaru
Cătălina Mătășaru
Bogdan Sucilă

Redactori:
Anca Grădinaru
Cristi Mărculescu
Cătălin Mesaru
Radu Meza
Bogdan Minea
Cătălin Moise

Fotografi:
Vlad Gherman
Razvan Șut

Graphic design:
Andrei Pastuhov
Vasile Pipaș

Pagina de engleză:
Jay Weissberg
Martin Blaney
Codruța Crețulescu

Distribuție:
Ionuț Husti

Tipărit la:
Media Pro

TIFF la cald

Trei recomandări

Mihai Chirilov a fost primul invitat la TIFF Lounge. Recomandarea sa de Ziua copilului a fost *Micul Corb*. Pe lângă recomandările din AperiTIFF, a mai făcut câteva, printre care *Mult zgomot pentru nimic*, un “film spumos” făcut cu buget mic pe parcursul a opt zile de regizor și cițiva prieteni. “*Sound City* a fost e un film cu un pedigree impresionant, a cărui proiecție nu i-a ruinat pe organizatori”. A vorbit și despre regretele sale, opt filme pe care nu a reușit să le includă în line-up-ul ediției a 12-a, dar pe care plănuiește să ni le aducă la anul. Chirilov a încheiat cu un mic preview al ediției următoare, dezvăluind că programul va include o retrospectivă sovietică.

Prima seară la Castel

Pe seară, frigul n-a fost o piedică în calea mulțimii ce s-a adunat la Bonțida pentru a vedea în premieră proiecția filmului mut, alb-negru *Blancanieves*. Seara a fost una pictată în culori iberice, cu muzică tradițională, dansuri, dar și cu mâncăruri specifice spaniole și băuturi clasice care au produs o coadă impresionantă la standul special amenajat și suprasolicitat de mulțimea înfometată sau doar curioasă. Alături de Tudor Giurgiu, pe scena de la Castelul Bánffy a urcat regizorul filmului, Pablo Berger. Regizorul spaniol a adresat câteva cuvinte publicului adunat în fața castelului, etalînd expresii românești

proaspăt învățate, repetate și răs-repetate („noapte bună”, „sarmale” și „papanușă”), trecînd prin mîncarea românească și încheind prin a invita publicul să scape de frig dîndu-și frîu liber imaginației.

Azi din nou Bagdad Fantaisie

După numărul de aplauze primite de Sami Pageaux Waro la sfîrșitul cineconcertului *Bagdad Fantaisie*, s-ar putea spune că Insulele Reunion merg bine de tot cu Bagdadul filtrat prin Douglas Fairbanks colorizat. Întîmplarea fericită se va repeta azi la ora 22:00 la Casa TIFF unde, dacă se mai aruncă și băuturi mai mult sau mai puțin răcoritoare în combinație, lucrurile sînt sigure să facă din ce în ce mai mult sens. Intrarea este liberă!

Flavia Dima și Cătălina Mătășaru

EXPOZIȚII LA TIFF

“Clujul meu, Clujul tău” – Casa Studenților

Vernisajul expoziției “24 expressions of solitude” de Mirona Radu – Galeria Muzeului de Artă

Vernisajul expoziției “Mîndrie și beton” de Petruț Călinescu – Galeria Piano Cazola

Vox Pop

Operațiunea “New World”

“A fost chiar ok. M-am mai uitat la filme coreene, mi se par interesante și apreciez enorm tradiția lor, mi se pare că încearcă să ne arate cîte puțin din ea în fiecare film.” – Georgiana, 23 ani, studentă

“M-a surprins. Sincer, nu știam că e coreean filmul, credeam că e japonez. Nu prea mă uitam la filme asiatică, dar s-ar putea să o fac de acum înainte.” – Sebastian, 25 ani, inginer

“A fost foarte realist și mi-a plăcut în mod deosebit sfîrșitul, parcă era o scenă din *Godfather* partea întâi.” – Istvan, 28 ani, programator

Votul publicului

Drumul Halimei / Halima's Path **4.53**

Liv și Ingmar / Liv & Ingmar **4.44**

Vise despre viață / Dreams of a life **4.37**

Amantii pasageri / Los Amantes Pasajeros **4.20**

Stoichkov **4.20**

Informații bilete

Puncte de vânzare:

Cinema FLORIN PIERSIC, Cinema ARTA, Cinema VICTORIA, Piața Unirii, Cinema City Odeon Cineplex și Casa TIFF.

Program:

Vineri 31 mai - Duminică 9 iunie:
09:00 - 23:00.

Prețuri:

Bilet cumpărat cu minim o zi înainte de proiecție: **10 lei**
(Preț redus pentru elevi, studenți și pensionari: **8 lei**)
Bilet de intrare unic: **12 lei**
Ursus Open Air: **8 lei**
Weekend la Castel: **10 lei**
Accesul la proiecțiile Mănăștur Open Air este gratuit.

Competiție

În dormitor

În 2010, irlandezul *Parked* (r. Darragh Byrne) avea drept protagonist un tip care dormea în mașină, după ce își pierduse casa. În 2012, Louise Wimmer din filmul francez omonim (r. Cyril Mennegun), locuia în mașină, după un divorț nefericit. La TIFF, anul acesta, facem cunoștință cu *In a Bedroom*, care nu se înscrie neapărat în zona filmelor sociale, dar are, la fel, o protagonistă care doarme în mașină, iar în nopțile mai norocoase, în vreun pat al unui bărbat pe care îl agață pe internet. Edyta pare să se afle în fața unei crize conjugale. Debutantul Tomasz Wasilewski oferă o lecție de cinema polonez peste media națională recentă. Am putea privi filmul în termenii unui nou *Ultimul tango la Paris*.

Asta pentru că protagonista întâlnește un bărbat care îi cade cu tronș și se închide cu el în casă. Chiardacă stabilesc că nu vor să afle nimic unul despre celălalt

(conversațiile se limitează la „Ce părere ai despre U.E.?”), tentația există, iar planul eșuează. De regulă.

Bogdan Minea

Competiție

Ceasul rău, pisica neagră

Debutul japonezului Rikiya Imaizumi ar putea fi tocmai gura de aer proaspăt de care are nevoie comedia într-un cinema cu un trecut atât

de glorios și cu un prezent atât de searbăd (cu câteva excepții notabile) cum e cel al Japoniei. *Koppidoi Neko* vorbește despre tribulațiile mai mult sau mai

puțin literare ale unui scriitor în pană de inspirație, în jurul căruia gravitează o adunătură pestriță de personaje, aflate într-o zonă numai a lor – la intersecția neașteptată și hilară între indivizii care au populat lumea melancolică a lui Ozu, cu rutina lor impecabilă și creaturile transgresive ce mișună în Tokio-ul unui Ryu Murakami sau Takashi Miike. În *Koppidoi Neko* veți găsi și sordid, și tandrețe și acel fel de *emo* made in Japan despre care cu mare greu poate cineva vorbi fără să-l transforme pe loc în clișeu. Imaizumi reușește miracolul de a-l pune pe ecran fără să-l omoare. O distribuție în cea mai mare parte formată din debutanți și presărată cu comentarii metanarative cu efect dinamitant. Și un final apărut de nicăieri și greu de uitat.

Laura Popescu

Competiție

Nordvest

Michael Noer a debutat la TIFF cu *R*, dramă cu pușcărie coregizată cot la cot cu Tobias Lindhol. În 2013 ambii revin cu debuturile solo (*Deturnarea*, aka *A Hijacking* pentru Lindholm). Posibil *prequel* tematic al lui *R* (2010), noul film al lui Noer urmărește drumul spre mari probleme cu legea al unui danez adolescent. Undeva, în zona mai deloc *glam & shiny* a Copenhagăi, Casper (Gustav Dyekjær Giese), un june șmenar trece de la grupa mică la grupa mare a fărâdelegilor. Saltul

de la furtul de prin case, jointurile ocazionale și parteneriatul cu mafia arăbească locală, la traficul de femei și prizatul de energizante albe, se face ușor, aproape întâmplător. Deloc întâmplătoare este participarea la noile aventuri de dealer a lui Andy, fratele mai încet la minte al lui Casper. Pus față în față cu problema arăbească, Casper trebuie deci să rezolve definitiv o situație și un personaj. Doar că intervine natura fundamental bună a băiatului și șovăielile protagonistului nu fac

decît să-l aducă la rampă pe Andy, deloc capabil de dubii sau tremurici. Studiu tezig, pînă la un punct, al vieții claselor de jos ale societății, filmul cu tot cu realismele aferente, lasă loc unor discuții, interpelări și recontextualizări, iar încrederea în umanitate și sistemul polițienesc pe care le denotă abordarea empatic-regizorală vor puncta pe plus sau minus, în funcție de afinitățile spectatorului.

Cristi Mărculescu

Program / duminică / 2 iunie

CINEMA FLORIN PIERSIC

11:00 - 91'

Nord-vest / Northwest

Danemarca; Michael Noer; Competiție [2R1]

13:00 - 100'

Pântecele tău / Thy Womb

Philippines; Brillante Mendoza; Supernova [2R2]

15:30 - 93'

Al cincilea anotimp / La cinquième saison

Belgia, Olanda, Franța; Peter Brosens, Jessica Woodworth; Acesta este sfârșitul [2R3]

18:00 - 75'

Un episod din viața unui adunător de fier vechi / An Episode in the Life of an Iron Picker

Bosnia și Herțegovina; Danis Tanovic; Supernova [2R4]

20:00 - 115'

Trădarea / Betrayal *

Rusia; Kirill Serebrennikov; Supernova [2R5]

23:00 - 86'

Fuck for Forest *

Polonia, Germania; Michal Marczak; Ce se întâmplă, documentarele? [2R6]

CINEMA VICTORIA

10:00 - 82'

Marussia

Franța, Rusia; Eva Pervolovici; EducaTIFF [2V1]

12:30 - 112'

Zilele Filmului Românesc: scurtmetraje III / Romanian Shorts III

Proiecție în cadrul zilelor filmului românesc [2V2]

15:00 - 72'

În dormitor / In a Bedroom

Polonia; Tomasz Wasilewski; Competiție [2V3]

16:30 - 158'

Trei exerciții de interpretare / Trois exercices d'interprétation

Franța; Cristi Puiu; Proiecții Speciale [2V4]

20:00 - 90'

Ploaie de vacanță / Tanta agua

Uruguay; Ana Guevara, Leticia Jorge; Competiție

11'

Hotel

Spania; Umbre scurtmetraje [2V5]

22:30 - 130'

Ceasul rău, pisica neagră / I Catch a Terrible Cat

Japonia; Rikiya Imaizumi; Competiție

10'

Alexis

Spania; Umbre scurtmetraje [2V6]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

16:00 - 104'

Pieta

Coreea de Sud; Ki-duk Kim; Supernova [2C1]

18:30 - 93'

Ritmuri din Balcani / Balkan Melody

Elveția, Germania, Bulgaria, România; Stefan Schwieter;

Proiecție urmată de concert Ioan Pop & IZA group;

Evenimente Speciale [2C2]

21:30 - 143'

Foxfire. Confesiunile unei găști de fete / Confessions d'un gang de filles

Franța; Laurent Cantet; Supernova [2C3]

INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ

22:00 - 90'

Pablo

Statele Unite; Richard Goldgewicht; Ce se întâmplă, documentarele? [2F1]

MĂNĂȘTUR OPEN AIR

22:00 - 112'

Furie la pătrat / Outrage Beyond

Japonia; Takeshi Kitano; Umbre [2M1]

ODEON CINEPLEX SALA 6

15:00 - 88'

Nu mă uita / Forget Me Not

Germania; David Sieveking; Acesta este sfârșitul [261]

17:30 - 93'

O lume care nu ne aparține / A World Not Ours

Marea Britanie, Liban, Danemarca; Mahdi Fleifel; Ce se întâmplă, documentarele? [262]

20:00 - 94'

Ghidul / The Guide

Grecia; Zacharias Mavroudis; Focus Grecia [263]

22:30 - 66'

Higuita

Grecia; Alexander Voulgaris; Focus Grecia [264]

CINEMA ARTA

10:00 - 80'

Noua viață a albumului de familie / New Life of Family Album

Cehia, Slovacia; Adam Ol'ha; Focus Slovacia [2A1]

12:00 - 61'

Panihida

Germania, Moldova; Ana Felicia Scutelnicu, Tito Molina; Acesta este sfârșitul [2A2]

14:30 - 90'

Umple vidul / Fill the Void

Israel; Rama Burshtein; Supernova [2A3]

17:00 - 70'

Conflograția virtuală / Man at War

Polonia; Jacek Blawut; Ce se întâmplă, documentarele? [2A4]

19:00 - 70'

Ultimii piraiți din Marea Neagră / The Last Black Sea Pirates

Bulgaria; Svetoslav Stoyanov; Acesta este sfârșitul [2A5]

21:00 - 115'

Băiatul care mânca hrană pentru păsări / Boy Eating Bird's Food *

Ektoras Lygizos; Grecia

35'

Capsula / The Capsule

Grecia; Focus Grecia [2A6]

CINEMA CITY SALA 4

15:00 - 75'

Liv și Ingmar / Liv & Ingmar

Norvegia, Marea Britanie, India; Dheeraj Akolkar; Ce se întâmplă, documentarele? [2A1]

17:00 - 113'

Paradis: Credință / Paradise: Faith *

Austria, Germania, Franța; Ulrich Seidl; Fără Limită [2A2]

19:45 - 98'

Dincolo de ziduri / Hors les murs

Belgia, Canada, Franța; David Lambert; Acesta este sfârșitul [2A3]

22:00 - 95'

Curățătorul / El limpiador

Peru; Adrian Saba; Acesta este sfârșitul [2A4]

URSUS OPEN AIR PIAȚA UNIRII

21:45 - 102'

Samsara

Statele Unite; Ron Fricke; Piața Unirii [2U1]

CASTELUL BANFFY BONȚIDA

21:30 - 90'

Manasse

Jean Mihail (1925); cu *acompaniament live Minima*; Evenimente Speciale [2B1]

■ Acesta este sfârșitul

Al cincilea anotimp

Al cincilea anotimp este primăvara care nu mai vine. Chestie foarte distopică la nivel conceptual, foarte eco-alarmistă, dar abordată fără militanțism și disturbing pusă pe peliculă de Peter Brosens & Jessica Woodworth. Duo-ul regizoral este responsabil de una din cele mai *arty*-disturbante și divizive pelicule de prin TIFF-urile anterioare, minunat de amplul *Anti-plano*. Pentru anotimpul în plus, Brosens & Woodworth se duc în Belgia profundă, într-un cătun aproape ieșit din orice timpuri moderne și plin de vechi rituri primăvăratică. Lipsa primăverii aduce la sapă de lemn o economie rurală bazată pe producție proprie. Temperamentele și psihicurile glisează înspre demențe, și gesturile devin brutale, distructive.

Mizele narrative sînt diluate, iar protagoniștii lasă loc de manevră opresiunilor psihice și dereglărilor pe care noua stare a naturii o imprimă comunității. *Arthouse* lent, cu pusee pășunist-etnologice, filmul sublimază teza cataclismică de

prin alde *No Blade of Grass* (Cornel Wilde, 1970) și *The Happening* (M. Night Shyamalan, 2008) pentru a oferi o versiune mult mai posibilă, feroce și hieroglică a apocalipsului.

Cristi Mărculescu

■ Workshopuri la TIFF

Prima oară în România: Low Budget Film Forum

Finanțarea și distribuția, două aspecte cruciale ale realizării de cinema independent, sînt principalele teme ale Low Budget Film Forum, care are loc pînă pe 5 iunie la Cluj. Evenimentul e patronat de programul MEDIA al Uniunii Europene și e organizat în parteneriat de TIFF, UNATC, Școala Națională Daneză de Film, London Film School și alte instituții europene de film. Pe parcursul workshopurilor, tineri regizori și scenariști din mai multe școli de film din Europa iau parte la întâlniri cu producători și trainerii experimentați din domeniile scenaristicii, regiei, producției, distribuției, printre care Tudor Giurgiu, Lucian Georgescu, Margaret Glover (scenarist, UK), Thomas Rosso (distribuitor, Franța). Misiunea forumului e să ofere cineaștilor aflați la început de carieră instrumentele creative și de *business* necesare pentru producția de filme cu buget redus în Europa. Fiecare participant se află într-un stadiu avansat de dezvoltare al proiectului personal, iar fiecare dintre seminariile le oferă șansa să-și rafineze conceptul astfel încît să devină o marfă vandabilă pe piața europeană de film independent.

Evenimentul are loc pentru prima oară în România, după ce în anii trecuți a fost găzduit de Londra, Paris sau Budapesta. Pe durata programului, cursanții vor analiza trei filme de succes, cu buget foarte redus, lansate în ultima perioadă, printre care și comedia *Love Building* (r. Iulia Rugină), prezentă în secțiunea Zilele Filmului Românesc, dar și documentarul *Dreams of a Life* (r. Carol Morley), de asemenea proiectat la TIFF, în secțiunea Ce se întîmplă, documentarule? Cu cuvintele directorului London Film School, Ben Gibson, Low

Budget Film Forum, "comunitatea creativă, la nivel mondial, trebuie să creeze mai multe produse de calitate. Cu fiecare euro în plus cîștigat la buget, ești mai aproape de produsul final, de film, dar asta îți taie din creativitate și din controlul pe care îl ai asupra proiectului. Dacă tinerii cineaști învață să lucreze corect cu finanțările și partea contabilă a producției unui film, atunci ei vor avea ocazia să-și construiască o carieră în care afacerea vine ca un rezultat al filmului și nu invers".

Mark Racz

■ Supernova

Un episod din viața unui culegător de fier vechi

Pe Danis Tanovic l-am văzut prin prisma filmografiei sale drept un mic mercenar, cu multe filme „care nu erau ale lui”. Cu *Un episod din viața unui culegător de fier vechi*, un proiect *low-budget* și foarte eficient, schimbă garnitura, atacînd căile pseudo-documentarului. Folosindu-se de limbajul cinéma-vérité-ului, reface în imagini experiența unei familii de romi din Bosnia și Herțegovina. Cu un realism social cadela colțului blocului, vorbește

despre discriminare, demnitate, marginalizare și despre viciile unui sistem social care încurajează corupția. Își anihilează personajele. Nu de ele trebuie să ne atașăm, pentru că nu sîntem în fața vreunei emisiuni dedicate „cazurilor sociale”. Parabola crudă e cea care primează: o femeie care are nevoie urgentă de un medic și un soț care face tot ce îi stă în puteri să o ajute.

Bogdan Minea

■ Un restaurant pe zi

Baracca

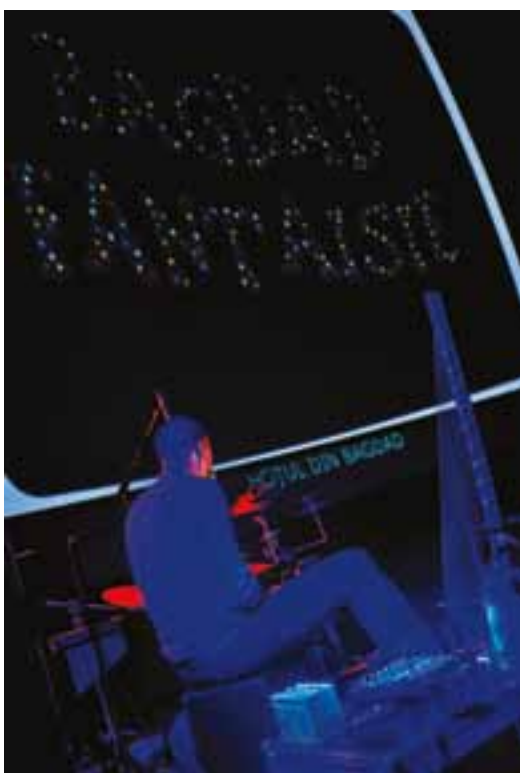
Baracca este unul dintre restaurantele emblemă ale Clujului, recompensate mereu cu păreri de bine ale ceror care îi trec pragul. Cu o abordare modernă și armonioasă a rețetelor din meniu, ingrediente de calitate, pasiune și profesionalism,

Baracca este un loc perfect pentru gurmanzii din Cluj. Serviciul de calitate și ambianța plăcută completează meniul și oferă o experiență culinară completă. Dacă vă este poftă, la Baracca găsiți cel mai bun Tiramisu din oraș.

Atria

magazin on-line de covoare, perdele și draperii

www.atria.ro

■ InterogaTIFF

Denis Côté Filming for FUN

Denis Côté, cineast cinefil din Quebec, a venit în România special pentru TIFF. Într-o simbătă după-amiază, pe terasa TIFF, locul unde regizorii invitați împart masa cu cinefilii, am purtat o discuție despre ce înseamnă să faci film, relația pe care cinema-ul ar trebui să o aibă cu publicul, și de ce nu, actori bulgari.

„Mi place să vorbesc mult!”, mă avertizează Denis de la început. Ca un om prevăzător, îmi trecuserăm pe o hîrtie întrebările. După cinci minute de interviu, deja ne abatem de la discuția (pre)stabilită în cap și îmi povestește lucruri mai personale: îmi spune că este un tip urban, că nu a ieșit niciodată din afara orașului decât pentru chestii „plictisitoare” cum ar fi promovarea filmelor sale. Nu a mers niciodată la țară, nici nu a făcut vreodată baie într-un lac. Sînt confuz. Mare parte din filmele sale se petrec la țară, și, de regulă, în inima pădurii. Denis mă lămurește: „Mă atrag lucrurile diferite de viața mea cotidiană, pe care nu le cunosc!”. Îi declar că sînt surprins de ultimul lui film. De la „vengeance films”, Denis a trecut la un film mult mai explicit și deschis publicului, cu o „Lady Vengeance”. Face o grimasă. Ceva nu îi convine. Îmi amintește că e un regizor căruia îi place să facă lucrurile diferite și „să alterneze filmele cu doi-trei oameni în producție” cu cele „în care

scenariul, distribuția, totul e pregătit dinainte”. „Nu fac tipul ăla de *fucked-up movies* în care publicul e extaziat iar ție, ca regizor, ți se urcă la cap fiindcă ai devenit acum un regizor mare. Fac filmele care îmi plac.” Îl întreb care ar trebui să fie relația dintre cinema și public. Îmi atrage atenția: „Ce o să spun ține doar de opinia mea!” și continuă: „În calitate de cinefil, merg doar la un anumit tip de film. Nu mă interesează filmul de *entertainment*. Respect și pot înțelege nevoia oamenilor de a merge în sală pentru un anumit tip de cinema, pentru a se deconecta, pentru a uita de viețile lor. Eu nu am nevoia asta.” În unul dintre filmele lui precedente, *Nos vies privées*, Denis a folosit doi actori bulgari. „De unde și pînă unde un canadian și-a găsit să folosească un astfel de cast’ probabil că te întreb?” reacționează, intuind întrebarea. „Îmi place partea asta de Europa. Am fost în Bulgaria, am mai fost și în România. Într-o zi, m-am întrebat cum ar fi să facem un film cu doi oameni care

Denis Côté

nu îmi vorbesc limba, pe care nu îi înțeleg, care au cu totul alte coduri comportamentale. Inițial, am vrut să îl facem în Bulgaria. Apoi mi-am dat seama că e posibil să rămînem pe undeva blocați, izolați sau poate fără curent.” În cap, deja mi-l imaginez rătăcit pe vreo potecă de munte, și, în final, căsăpit de vreo bulgăroaică mai robustă. Judecînd după statura impozantă și tatuajele de pe brațul drept, femeii nu i-ar fi totuși prea ușor. Vreau să aflu cum ar arăta un film realizat în România cu actori români. Îmi replică zicîndu-mi că diferențele nu ar fi mari. Nu e tipul de om închis în propriul lui areal geografic. „Dacă mi s-ar

propune să fac un film altundeva, nu aș refuza. Temele sînt universale”. Unul din lucrurile pe care am vrut să îl clarific a fost titlul ultimului său film. Încîntat (deși probabil că i-a mai fost pusă întrebarea asta de mii de ori), îmi răspunde: „*Vic și Flo au văzut ursul* aduce a titlu de basm. Vic și Flo sînt două nume care pot veni de la Victoria și Florence, dar la fel de bine, și de la Victor și Florent.” Continuă: „Poate că cele două femei au văzut ursul, poate că nu, sau poate l-au văzut, dar într-o altă formă.” Clarificarea lui mă pune pe jar. Nu îmi spune prea multe și îmi dau seama că titlul însuși e parte din jocul cu publicul și din acel crez pe

care mi-l împărtășește, cum că „filmul trebuie făcut *just for fun*”. Cu ceva timp în urmă, l-am văzut în *L'Invité*, o emisiune-interviu pe TV5 Monde. Discuția cu moderatorul îmbrăcat la costum era destul de formală. Intra cumva în contradicție cu o fotografie cu Denis în halat de baie și șlapi pe care o postase pe Twitter, anunțînd venirea lui în „Țara lui Dracula”. Eu am vorbit cu Denis din a doua ipostază, și, în plus, nu m-am ales nici cu vreun *tabarnak*, un echivalent extrem de uzitat din argoul din Québec, un fel de „fuck you man!”

Bogdan Minea

■ TIFF confidențial

Ziua 3

De ziua Copilului (pentru cei cu probleme de orientare spațio-temporală, 1 iunie, ieri) nu am reușit să văd chiar tot ce mi-am propus inițial. Am reușit să ajung de dimineață la *Data expirării*, la ora 10:00, și mă bucur extraordinar de mult că am reușit, pentru că această dramă aparent simplistă a unei mame al cărei fiu adult mult prea răzgiat dispăre în circumstanțe misterioase, este un triptic excelent filmat și migălos construit. Cu mențiunea de rigoare că se face abuz de supă și că acea supă cremă de tomate nu are parte de crutoane. Ceea ce este misterios și incomprehensibil.

Am reușit să văd și Scurtmetrajele Românești II cu peștii efervescenti din În Acvariu, crapii eliberați la *Free Willy* din *Claudiu și Crapii*, fotomodelele funerare la

senectute din *După fel și chip* și umorul spumos din *Betoniera*.

Din păcate, nu am mai ajuns la *Actul de a ucide*, *Dama de companie* și nici *Deflorarea Evei van End*. Le voi vedea în alte zile. M-am dus în schimb la *Cine-concert "Bagdad Fantaisie"*, care este, de fapt, mai mult o instalație audiovizuală ce se folosește de o versiune editată și colorizată a filmului *Hoțul din Bagdad* (în care Douglas Fairbanks are un *moose knuckle* avant la lettre) dar și de acompaniament live orchestrat de Sami Pageaux-Waro. Muzica potențiază cu succes fulminant imaginile halucinante ale filmului.

Cam atît cu ziua de ieri, însă. Buchisind cafeaua în această dimineață și programul TIFF pentru a treia zi de festival, mi-am setat ce a mai rămas din busola interioară spre niște orizonturi cinematografice oarecum atipice mie (să luăm în calcul faptul că de obicei devorez cinema *trashy*, filme în care *camp*-ul e la mare artă și tot așa). Astfel, astăzi mă voi încumeta și voi merge și la al treilea

calup de scurtmetraje românești din cadrul Zilelor Filmului Românesc unde voi vedea *Rio 2016*, care este povestea a două gimnaste ce se agită apropo de Olimpiada de la Rio. Eu sper să nu fie un sequel cu oameni al animației înfiorătoare cu aproximativ același titlu (adică *Rio*, logic). Nu în ultimul rînd, de-abia aștept să văd cele 12 minute ale lui Nicolae Constantin Tănase (cel cu *Blu*, care mi-a plăcut pentru felul în care și construiește personajul-autovehicular). Despre *Pastila fericirii* nu știu ce să presupun momentan. În synopsis se vorbește de răzbu-nare. Să fie oare vorba despre răzbu-narea unui nonagenar îndopat de Viagra? Iarășî îmi construiesc așteptări nerealiste?

La Umple Vidul voi da cu "skip" pentru că pare genul de dramă israeliană la care nu vibrez în mod normal. Singura dramă cu accente iudaice la care am vibrat a fost serialul *Dădaca* cu Fran Drescher. Așa că mă voi duce la În dormitor, un

film polonez despre o cvadragenară ce tot caută fericirea sexuală prin intermediul internetului (cred și eu că tot caută, dacă nu intră pe Chatroulette nu prea are șanse). Protagonista pare a fi o damă foarte bine construită (cam e regulă pe la polonezi) și de la *Unfaithful* încoace tot am chef să văd un film cu MILF (FYI: Diane Lane este una din multele mele neveste închipuite).

Apoi, fuguța la *Conflagrația virtuală* despre estomparea granițelor dintre realitate și ficțiunea ludică a unor gameri. Știu cît de greu e atunci cînd te simți precum Super Mario, deci presimt că voi consolida mult cu acest documentar. Noaptea mă va prinde la Bonțida la vizionarea filmului-eveniment *Manasse*, care are unul dintre cele mai înspăimîntătoare postere pe care le-am văzut în ultimii mulți ani. Așteptările pentru acest film sînt imposibil de mari și mă aștept ca toată experiența să fie augmentată de acompaniamentul live al celor

de la MINIMA, al căror repertoriu include capodopere grozav de dragi mie precum *Nosferatu* și *Cabinetul Doctorului Caligari*.

Sper doar să reușesc să și plec de acolo după film. Dacă nu mai vedeți prin oraș un individ trupeș cu tricouri cu postere de filme horror ale anilor '70-'80, vă rog să veniți să mă culegeți de la Bonțida. Vă voi fi extrem de îndatorat preț de vreo 10 minute.

Cătălin Mesaru

CONCERTE LA TIFF 2013

TIFF
EVENTS

The Tiger Lillies

LUNI 3 Iunie ORA 21:30
HOTEL CONTINENTAL

DAKHABRAKHA
The Chaos band (Ukraine)

Accompagnement LIVE la concert a l'initiative de
EARTH
de Alexander Dovzhenko

MARTI, 4 Iunie, ORA 21:00
CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

SOFA SURFERS

MIERCURI 5 Iunie ORA 23:00
HOTEL CONTINENTAL

PREȚ BILET: 30 LEI

BILETE: biletmaster.ro

TIFF
EVENTS
PREZINTĂ
CONCERT EXTRAORDINAR

magicfm
soft music

PATRICIA KAAS

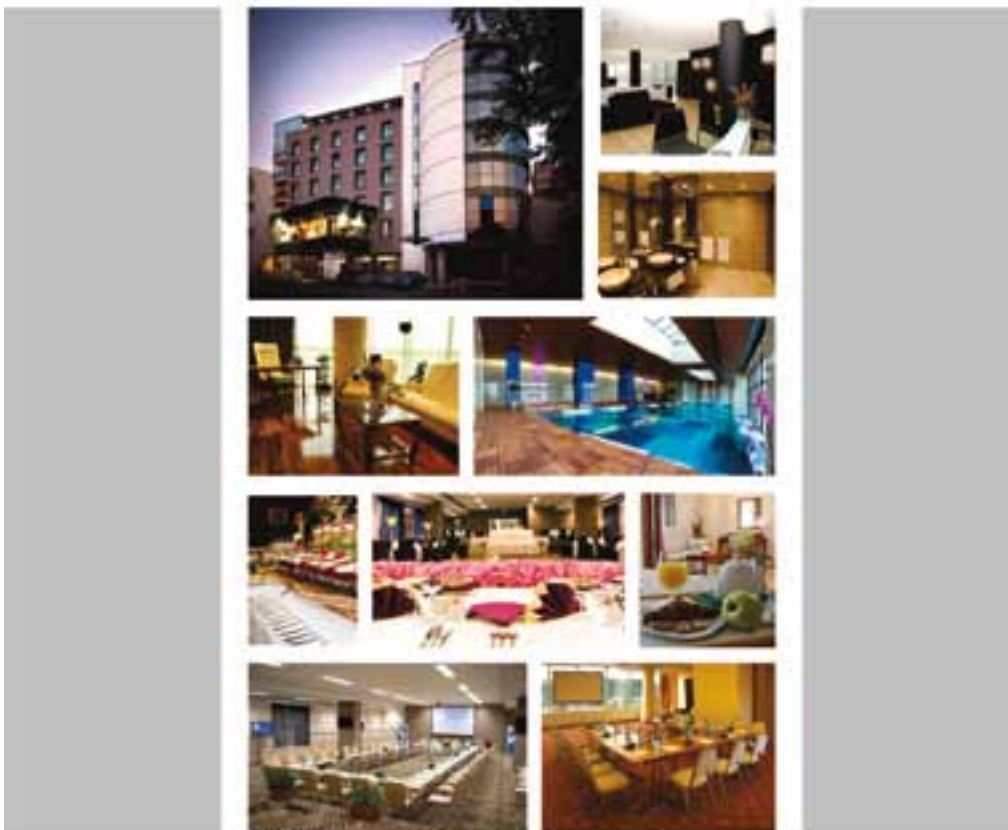
24 Iunie 2013 ORA 20:30

SALA SPORTURILOR "HORIA DEMIAN"

BILETE: ON-LINE PE WWW.BILETMASTER.RO
ȘI LA CASIERILE DIN IULIUS MALL, POLUS CENTER ȘI CASA TIFF
WWW.TIFFEVENTS.RO ȘI WWW.FB.COM/TIFFEVENTS

CITY PLAZA
THE ART OF TAKING CARE...

Best available rate in the CITY!

The art of taking care...

Ciuj Napoca, 9-13 Belduului Street, Phone: 0264-450101 Fax: 0264-450102
 e-mail: contact@cityhotels.ro, www.cityhotels.ro

TIFF.12
 Transilvania International
 Film Festival Cluj-Napoca 5.05-9.06.2013

PROIECȚIE SPECIALĂ
BALKAN MELODY

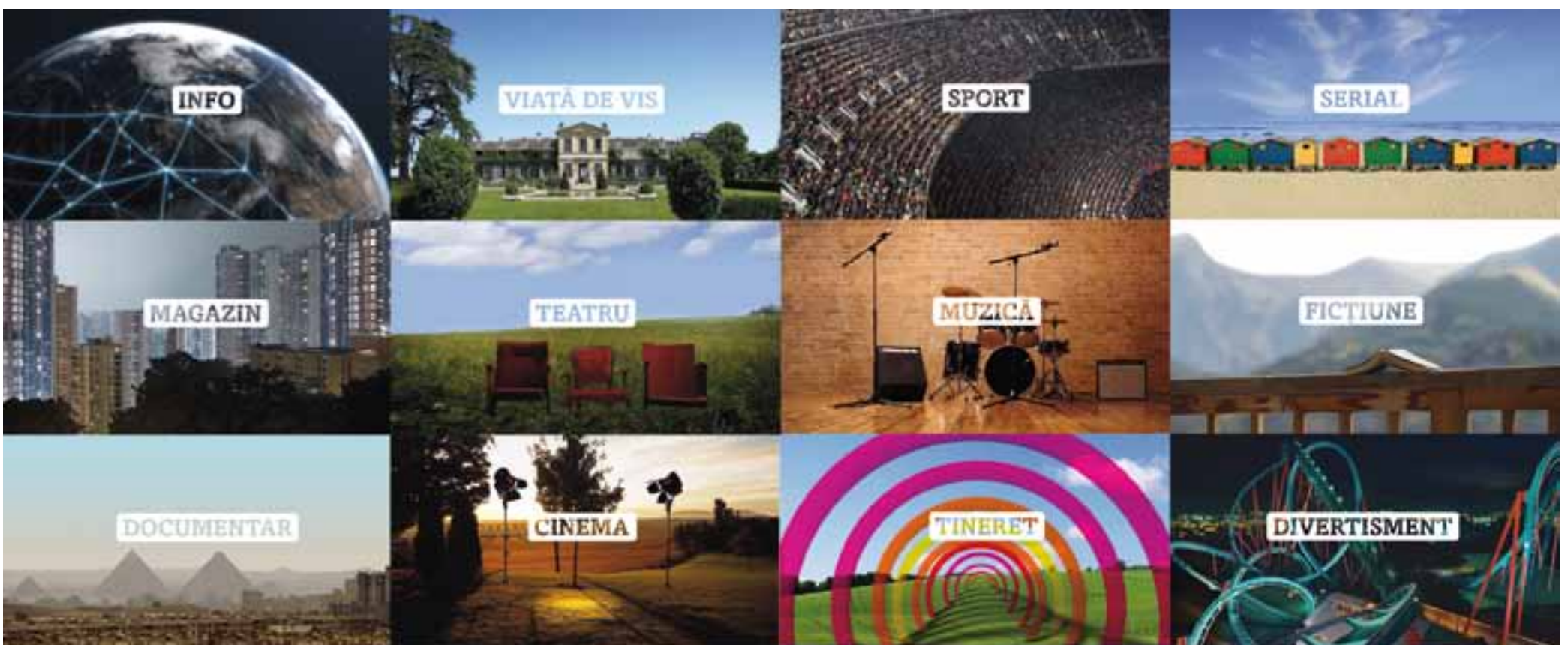
Regia: Stefan Schwietert
 Elveția, 2012

CONCERT
**IOAN POP
 GRUPUL IZA**

DU | 02.IUNIE | 18:30
 CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
 BILET: 30 LEI

WWW.TIFF.RO

EVENIMENT PREZENTAT DE
**TIFF
 EVENTS**

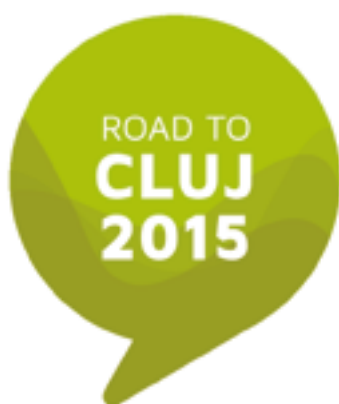
www.tv5monde.com

**PRIMUL CANAL GENERALIST DIN LUME
 ÎN LIMBA FRANCEZĂ
 SUBTITRAT ÎN LIMBA ROMÂNĂ**

**PARTOUT AVEC VOUS
 TV5MONDE**

IS ON THE

EUROPEAN YOUTH CAPITAL

and YOU?

facebook.com/cluj2015

În filmul V for Vendetta, poți regăsi litera V în fiecare scenă.

Cu televiziunea 3D de la UPC, ești în mijlocul acțiunii pentru a face cele mai uimitoare descoperiri.

031 100 1000
www.UPC.ro
Facebook.com/UPC.ro

Descoperiți o nouă experiență în fiecare zi

Windows 8

Internet Explorer 10

Work hard,
play hard.

Microsoft

Microsoft.ro/windows

până pe 6 iunie

PROMO CONCURS

E-BODA

Blogul TIFF
(BLOG.TIFF.RO)

caută și premiază poveștile celor care au văzut un film românesc la TIFF, vin și anul acesta la festival pentru același lucru și susțin filmul românesc.

PROVOCAREA E SIMPLĂ:
SCRIEȚI UN ARTICOL PE BLOGUL VOSTRU ÎN CARE SĂ POVESTIȚI EXPERIENȚA DE VIZIONARE A UNUI FILM ROMÂNESC LA CARE V-A RĂMAS GÂNDUL - FIE CĂ V-A IMPRESIONAT ÎN MOD SPECIAL, FIE CĂ NU V-A PLĂCUT DELOC, ORI V-A RĂMAS ÎN MINTE PENTRU CĂ AȚI FOST ALĂTURI DE PRIETENI ȘI LĂSAȚI LINKUL ÎNTR-UN COMENTARIU LA POSTUL DE CONCURS.

Premiul este
O TABLETĂ PC ANDROID 10,1"
E-BODA SUPREME XL400
QUAD CORE!

E-BODA
Expertul tău în tablete

■ InterogaTIFF

Tudor Giurgiu, directorul TIFF

Al doisprezecelea TIFF îl găsește pe directorul TIFF, Tudor Giurgiu, ca de obicei ocupat, dar și preocupat. Am stat de vorbă cu el despre ce și cum apropo de TIFF, Cluj, cinema și crize.

Tudor Giurgiu | Foto: Adi Marineci

Să vorbim despre cum ne descurcăm noi vitejește în condiții de criză.

Semnămul, lucrul pe care am vrut să îl spun ieri la gală, lucru pe care l-a zis și Chiri într-un fel sau altul, e că festivalul s-a confruntat anul ăsta pentru prima dată cu o criză, pentru că s-au redus finanțările din motive stupide. La CNC noi am avut poziții tranșante față de fosta conducere și ne-au amendat, ne-au redus finanțarea cu 20%, finanțările naționale via Ministerul Culturii sau Guvern au bugete mai mici, deci trebuiau făcute tăieturi peste tot. Lumea se așteaptă să livrăm același conținut și același standard de calitate, dar, în condițiile în care ai bani mult mai puțini, mi se pare important să discutăm la nivel local cum festivalul

va putea în continuare să fie portdrapelul orașului pe viitor. Mai ales că orașul își dorește să devină capitală culturală europeană. Deci cum poate lucrul ăsta funcționa în paralel, care e efortul, care e susținerea pe termen lung, cât de mult va susține orașul festivalul cu care se laudă, pe de altă parte, că e emblema lui? Asta în condițiile în care ziceam că sînt chestii bizare, adică s-au organizat Zilele Clujului, a venit Loreen din Suedia și a primit un onorariu cam cît 40% din alocarea pe care o primește TIFF pentru 10 zile de festival, iar, dacă doar cauți pe Google, vei vedea că efectul și beneficiul de imagine pe care îl are TIFFul, pe care îl are orașul de pe urma TIFFului e mult mai mare decît povestea aia. După cum, în șase luni, consilierii de la

Consiliul Județean nu au reușit să se adune să voteze bugetul pentru activitățile de cultură din județ, ceea ce e total ridicol. Problema nu sînt banii noștri, ci, pentru toată lumea care are proiecte mai mici sau mai mari, e aberant.

Ai încerca să te bazezi pe o susținere locală în condițiile în care cea națională este limitată, nu?

Eu cred că în anii următori, mai ales dacă se va face și regionalizarea asta, cred că evenimentele importante, care dau plusvaloare orașului sau regiunii, vor trebui să fie mult mai puternic susținute și îți dau un exemplu: toată lumea zice de Cluj că e înaintea tuturor celorlalte orașe, că are o ofertă de evenimente mult mai mare, dar iată că vine Iașul unde, deodată,

consilierii județeni au dat 40.000 de euro să se facă Gala Uniter acolo. Altă prostie dacă mă întrebi, ca efect. Acum vor face un mare festival al educației – adică vezi de fapt cînd e o miză mare pentru oraș, cînd îi arde să facă ceva să recupereze timpul pierdut, fac. La Cluj s-a instaurat un fel de calm ardelenesc și mi-oritic, că băieții ăia vor veni să facă festivalul și o să iasă bine ca întotdeauna și va fi bine pentru oraș, mai vin și alții și nu avem prea mare treabă cu ei. „Sînt proiecte independente, îi susținem, dă bine” și tot așa. Dar chestia asta trebuie să se schimbe pentru că trebuie să fie mult mai asimilat. Noi ne batem an de an pentru spații de promovare, de parcă nu ar trebui să fim parte dintr-o strategie a orașului. Pînă și faptul că Zilele Orașului se termină cînd începe TIFF-ul îți crează dificultăți în a-ți promova evenimentul, deci sînt complicații care pe termen lung trebuie să dea de gîndit și să existe un plan mai serios construit.

Spuneai de Zilele Orașului și de alte proiecte culturale. TIFF-ul se întinde și, în ultima vreme, s-a orientat spre expoziții de grafică și de foto, spre evenimente culturale conexe. Cum stăm la capitolul ăsta în ediția de față?

Cel mai relevant e că unul dintre artiștii vizuali care au lucrat foarte mult, Forgacs Peter, are o instalație, *Danube Exodus*. E un proiect la care ne gîndim de cîtiva ani - ca așa-numiții filmmakeri în focus la festival să aibă parte de o expunere mai mare, să nu vină doar cu niște filme în cinema, ci să vezi ce au mai făcut ei. Asta cred că oferă, pentru cei care vin să vadă filme la festival, un portret complet al artistului respectiv. Mai mult, anul ăsta, pe lîngă Forgacs, mai sînt și alte expoziții.

Care e proiectul de care ești mîndru?

Cel mai curios sînt să vadă ceva ce am văzut doar pe internet, *Mîndrie și Beton* al lui Petruț Călinescu. Am văzut ce au adunat ei, scurtmetrajul și parte din fotografii, și sînt foarte curios să vadă cum arată live, mai ales că e un subiect care m-a preocupat și pe mine. Voiam să fac un documentar mai demult despre românii care au făcut bani, în Franța mai ales, și s-au întors în Țara Oașului să-și construiască case, ca să arate vecinilor ce mari și tari sînt.

Ai timp să vezi și filme?

Am văzut acum *Actul de a ucide*. Mi s-a părut foarte tare, dar puțin cam lung - e un *cut* al regizorului. Era mai bine dacă era mai scurt. Mîine și poimîine mi-am propus să vad

două sau trei filme, vreau musai să vad filmele daneze din Competiție și mai vreau să vad *În căutarea lui Sugar Man*.

Există cauze în care TIFF-ul s-a implicat?

E o cauză în care mărturisesc că nu am crezut, sau mi s-a părut complicată, dar azi m-a emoționat foarte tare. E vorba de cauza Oanei, care voia să aducă copii romi din Pata Rât, peste 250 de copii, la Bonțida să vadă filme, să-i mobilizeze în diferite acțiuni. Mi se părea o cauză pierdută. Însă ea, împreună cu alți colegi de aici, cu sociologi, cu ONG-uri, cu multă lume implicată a reușit chiar să-i aducă! Și ce-am văzut acolo a fost incredibil. Vedeai copii care descopereau magia de a sta în fața unui panou de chroma, să deseneze, să facă ateliere de tot felul de lucru manual. Unii filmau, alții fotografiau, a fost incredibil. Nu sînt neapărat convins că putem într-adevăr să schimbăm lumea cu asta, ba acum sînt și mai cinic, dar ce am văzut astăzi mi-a dovedit că, dacă noi facem asta, poate mai fac și alții și poate copiii vor primi o șansă.

Apropo de șanse, ce șanse are un regizor care debutează acum în cinematograful românesc? Să zicem cu un scurtmetraj.

Singura șansă este să faci o trăznaie suficient de trăznită pe banii lui sau, în orice caz, pe bani foarte puțini și să creeze un boom care, invariabil, nu poate fi decît o surpriză totală la box office, sau un film care să funcționeze bine în festivaluri. Cred că e singura șansă, pentru că sistemul este construit de așa natură încît banii pentru film în general, și pentru film de debut în special, sînt foarte puțini. Eu acum m-am hotărît să mă implic într-un proiect de-al lui Nae Constantin Tănase pe care îl finanțăm fără bani de la CNC, pentru că am zis că altfel am sta degeaba și nu s-ar întîmpla nimic. Deci șansele sînt mici, e un fel de *guerilla filmmaking*, ceea ce nu e ceva rău și se întîmplă în multe țări. Doar în România e puful ăsta al banilor de la stat.

Există capacitatea și voința de a reforma CNC-ul pentru a deveni favorabil cinematografului și nu anumitor grupuri de interese financiare?

Eu cred că șansele sînt minore, atîta timp cît nu există o structură și o voință din partea mai multor cineaști. Există doar grupuri foarte divergente, foarte multă suspiciune și multă ură de o parte și de alta. Există sentimentul ăsta al grupurilor de interese, generația X vs. generația Y, toate astea crează un sentiment foarte confuz și cineaștii sînt singurii care au zece păreri în zece grupuri diferite.

A consemnat Cristi Mărculescu

■ Competiție

Ploaie de vacanță

Plouă și plouă și plouă din nou. Plouă peste palmieri și plouă peste piscină și plouă peste speranțele unui tată divorțat de a-și petrece o vacanță de calitate cu fiica aproape adolescentă și fiul junior. Evident, de la atâtea așteptări se năruiesc (bacovian de-a dreptu', știu), iar cele două co-regizoare (Ana Guevara & Leticia Jorge) nu văd niciun urs. Sînt prea preocupate

cu tușele foarte subtile ale dinamicii relaționale. Fiica ar vrea să-și înțeleagă propriile treziri sexuale (deh, vîrsta), fiul este plictisit și apatic, iar tatăl, profund nemulțumit de vacanța ratată. Micile detalii ale conviețuirii în camera de hotel și marile gesturi (o baie în piscina pustie, o fugă la discotecă) ocupă spații și consumă nervi. Psihologiile, minuțios observate, joacă un rol

central, iar pseudo-aventurile în exterior ale adolescenței contrabalansează tensiunea ușor sexualizată a momentului. Exactamente genul de studiu familial, realist și lipsit de vreo înfloritură stilistică din regie care este totuși bun etalon pentru momentul actual al cinema-ului mexican.

Cristi Mărculescu

■ Acesta este sfîrșitul

Curățătorul

În Lima, o molimă misterioasă face ravagii. Doar copiii par să nu fie afectați. Un om se ocupă de dezinfectarea locurilor în care sînt găsite cadavre. Solitar, granița sa de confort fiind propriul apartament, individul găsește într-o casă un copil, devenit acum orfan. *Curățătorul* e un film de anticipație atipic. Spre deosebire de japonezi (Hirokazu Koreeda sau Kiyoshi Kurosawa), cărora le place să panorameze efectele unei calamități, Adrian Saba își construiește filmul pe intimitatea plină de umanism dintre

curățătorul de cadavre și puști. Referirile la lumea de afară ne vin, dar indirect: o plajă pustie, un tren urban aproape gol, un medic asfiat de telefoanele de urgență, sau un stadion fără public – lucru care pune umărul la tensiunea filmului. Dar starea de panică cade în subsidiar. Ce primează e singurătatea vidă, accentuată și de cadrele largi, din interiorul bucătăriei minimal mobilate, cu cei doi protagoniști privindu-se.

Bogdan Minea

MASTERCLASS-URI

INTRARE LIBERĂ

NAPOCA 15

NIK POWELL

Unul dintre cei mai renumiți și influenți producători din Marea Britanie, directorul National Film and Television School, vice-președinte în consiliul Academiei Europene de Film, Președinte al comitetului de film și membru al board-ului BAFTA. În anii 70, a înființat celebra casă de discuri Virgin Records, apoi, un deceniu mai târziu, Palace Productions, producând zeci de filme, printre care și *Company of Wolves* și *Crying Game*, de Neil Jordan, multi-nominalizat la Oscar.

Luni, 3 iunie, ora 11.00

Prezentare de sisteme de crowdfunding susținută de

OANA RADU & ELVIRA LUPȘA

Prezentare de sisteme de crowdfunding susținută de Oana Radu și Elvira Lupșa. Oana Radu este o producătoare de film și televiziune, iar Elvira Lupșa este o actriță și regizoare. Ambele au realizat numeroase proiecte de succes în domeniul filmului românesc.

Marți, 4 iunie, ora 18.30

ED LACHMAN

Compozitor și pianist american, Ed Lachman este cunoscut pentru muzica sa simfonică și pentru colaborările sale cu regizorii de film. A compus muzica pentru filme precum *Lincoln* și *The Way, Way Back*.

Miercuri, 5 iunie, ora 14.30

ADRIAN ENESCU & VASILE ȘIRLI

În masterclass-urile muzicii de film susținute de doi muzicieni și compozitori renumiți, Adrian Enescu a compus coloanile sonore pentru zece 60 de titluri ale cinema-ului românesc și european, printre care se numără *Tânase Scăbu*, *Bietul Ioanide*, *Cioleandra*, *Să mori rănit din dragoste de viață*, *Ringul*, *Faleză de nisip*, *Pas în doi*, *Concurs*, *Mircea*, *Adela*, sau *Hotel de lux*. Adrian Enescu va fi premiat pentru întreaga carieră la TIFF 2013. Creațiile compozitorului și producătorului muzical Vasile Șirli includ muzică de film, de teatru, instrumentală și didactică sau muzică vocală. Din 1990 este director al departamentului muzical al parcului Disneyland Resort Paris. Este câștigătorul două Premi Gopo pentru muzică originală pentru *Caravana Cinematografică* și *Undeva la Palișca*.

Joi, 6 iunie, ora 12.00

SEBASTIĂN LELIO

Regizorul portughez Sebastian Lelio este cunoscut pentru filmele sale precum *La Sagrada Familia* și *Naída*.

Joi, 6 iunie, ora 16.00

■ Must See - Weekend la Castel

Manasse & MINIMA

În a doua seară din programul Weekend la Castel, azi, de la 21.30, la Castelul Bánffy din Bonțida, spectatorii au ocazia să (re)vadă *Manasse* cu acompaniament muzical semnat de cvartetul britanic Minima. Nu sînt foarte multe filme din primii ani ai cinematografului românesc care să se fi păstrat pînă azi. *Manasse* e

o excepție fericită. Poate că la salvarea din mîinile neglijenței, și-a adus contribuția și distribuția în acei ani a filmului în orașe americane unde emigraseră români. Filmul lui Jean Mihail are la bază o piesă de teatru de Ronetti Roman. La vremea sa, piesa a suscitât nenumărate scandaluri, mai toate datorîndu-se subiectului: o

evreică e cerută în căsătorie de un român ortodox. Manasse, evreu hobotnic, se împotrivesc căsătoriei, și oferă mîna unui alt pretendent. Lungmetrajul are o sumedenie de argumente ca să îl vezi. Nu știi cîți din noi știi cum arăta Fălticeniul în 1925 sau că pe scenele teatrelor bucureștene juca o Dorina Demetrescu care dădea foarte bine la cameră.

Filmul va fi acompaniat live de cvartetul britanic MINIMA, specializat în crearea de coloane sonore pentru filme mute. Grupul folosește un setup de percuție și instrumente de coardă pentru acompaniamente cel puțin neconvențional, producînd o vervă sonoră perfect complementară cu materialul cinematografic – de regulă *debut du siècle* lugubru – pe care îl aleg membrii trupei. MINIMA prestează în fiecare concert mai multe genuri, de la d'n'b la tango, augmentînd experiența cînfilă înspre una multisenzorială, de cele mai multe ori cool, dar sigur memorabilă. Astăzi la Bonțida are loc și un show culinar din bucătăria evreiască, preparat de "Niște țărani".

Bogdan Minea

■ Supernova

Pietà

Cel mai recent film al lui Kim Ki-duk livrează acea violență estetizată, semnificativă, dar totuși greu de digerat pentru cei cu pipota sensibilă, cu care ne-a cucerit în *Insula* (da, cel cu cîrligele de pescuit) acum cîțiva ani la TIFF. Un recuperator nemilos bîntuie printr-un cartier industrial delapidat, mutilînd meseriașii care nu reușesc să-și plătească datoriile și apoi încasînd polițele lor de asigurare contra accidentelor de muncă. O femeie misterioasă îl urmărește pentru a-i dezvălui că e mama lui care l-a abandonat la naștere. După o etapă

de scepticism, cei doi se angrenează într-o relație stranie, iar protagonistul intră într-o stare deopotrivă regresivă și oedipiană. O sinucidere, o masturbare, mațe de pui și cîteva mutilări în primele 10 minute ale filmului dau startul unui thriller psihologic fascinant care reușește să agite sensibilitățile privitorului mai mult prin explorarea motivațiilor personajelor decît prin scenele violente cu care ne-a obișnuit regizorul coreean – fapt pentru care unii sunt de părere că ar fi un film prea comercial.

Radu Meza

■ Supernova

Trădarea

Soțul ei și soția lui au o aventură. Ei află, dar să nu virăm înspre mlaștinile senzuale ale *slo-mo*-ului. A făcut-o deja Wong Kar Wai și a umezit munți de batiste cu *In the Mood for Love* (2000). Kirill Serebrennikov face apel la talentele personale (multiple și foarte admirabile) și patos rece, abstractizat, pentru a pune pe ecran o odisee distructiv amoroasă. Ea și el nu rezistă nici tentației de-a răsplăti cu aceeași

monedă adulterul partenerilor de viață și nici tumefiantului amor care se dezvoltă, abrupt și irefutabil între ei. Ce-i de făcut? O balustradă se rupe, oameni mor, ea fuge printr-o pădure și prin timp (da, chiar fuge prin pădure și timp) de el care o va regăsi la mult timp de la aventura ilicită. Noile frisoane amoroase fac din nou victime, iar Kirill Serebrennikov confirmă ceva ce TIFFarii veterani știau deja de la *Playing the Victim* (2006) și *Yuri's Day* (2008): individul este unul din *auterii* absolutamente fascinanți

și redutabili de Cinema Rus. Capabil și de perfecțiuni vizuale și de povești crude și insolite cu mize și emoții puternice, auteur-ul face din ceva ce-ar fi putut fi fie thriller fie melodrama, un artefact extrem de cinematografic, foarte curajos și ieșit din mai toate tiparele. Ca bonus extrem de cînfil, Franziska Petri, protagonista din film, poate fi zărită de cei mai norocoși cînfilii și pe străzile urbei noastre, membră fiind a juriului TIFF.

Cristi Mărculescu

■ Ce se întîmplă, documentarule?

Fuck for Forest

Fuck for Forest e un ONG berliniez care vinde filme porno de amator, folosind banii obținuți pentru proiecte de mediu. E și un documentar observațional despre membrii organizației, despre cum actorii porno-eco angajați sînt recrutați la orgii nemțești cu cîntăreți de operă, despre editarea filmelor pe creative laptopuri Apple și despre mecanismele motivaționale parțial narcisiste, parțial ideologice ale porno-cruciăților. FFF-ONG e un obiect ciudățel, cu o utilitate îndoielnică, dar cu o apariție șarmantă, reușind să fie în același timp propria parodie, în-tocmai ca un spectacol *drag queen*

(care oricum pare să fie sursa primă de inspirație pentru studiourile lor de filmare). Există varii stampe ideologice specifice secolului XX – eliberare personală prin *debauchery* sexual, negarea capitalismului, devotamentul sectant pentru beatitudinea buruienilor – tratate de documentar și nu-i putem nega caracterul politic-militant. Totuși pare să fie mai plăcut de consumat ca un *freak show* despre anarhiști (de ocazie?), prinși la intersecția a două mari teme „de azi”: protecția naturii și filmulețul porno înregistrat cu telefonul.

Mark Racz

■ Must See – Focus Grecia

Șocuri și jocuri grecești

Despre *Boy Eating the Bird's Food* ar trebui să știți două chestiuni: că este piesa esențială din Focusul Grecesc, aflat în plină desfășurare, și că, în mod cert, nu-i nici pentru minori nici pentru slabi de înger. Shocker lipsit de gratuitățile jubilarilor pe care am învățat pe parcursul anilor și TIFF-urilor să le apreciem la justa lor valoare, filmul (de debut) semnat de Ektoras Lygizos plutește undeva între povestirile despre demnitate și

sărăcie lucie ale lui Edmondo de Amicis, și radicalisme capabile să frisonizeze dinspre noul cinema filipinez. Povestea? Un băiat (post-adolescent mai exact), ajuns din sărac extrem de sărac, încearcă să supraviețuiască de la o zi la alta. Fără compromisiuri, ilegalități sau cerșetorii, situația glisează pe marginea extrem de emoționantă și foarte tragică a limitelor suportabilității. Fizic și psihic, protagonistul se degradează, incapabil

să își calce în picioare o foarte contraproductivă demnitate. *Capsula* regizoarei Athina Rachel Tsangari (responsabilă de *Attenberg*, 2010) este un joc lasciv și fetișist abil manevrat și stilizat dincolo de limitele logicii. O școală de fete, foarte specială cu ritualuri senzuale și eleve perfecte, transcende realitatea și pulsează frumos coregrafiat în ritmurile aseptizate ale unui vis umed.

Cristi Mărculescu

■ Bursa Binelui

Cel mai recent film în regia BCR

Povestea de azi: O organizație mică, care face lucruri mari. O asociație din Cluj ajută 12 tineri cu sindrom Down să fie independenți.

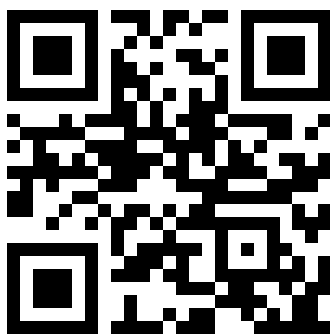
În 2010, Nela Avram, mamă și fostă directoare a agenției BCR din comuna Florești (Cluj), a hotărât să facă un centru pentru tineri cu sindrom Down, afecțiune de care suferă și Raluca, fiica ei de 27 de ani. Un centru în care tinerii cu Down - care rămân fără ocupație și fără un loc unde să fie stimulați continuu după ce ies din sistemul public de educație - să găsească o lume mai bună, care să-i învețe să devină independenți și după ce părinții lor nu vor mai fi.

Asociația Down - Centrul Educațional Raluca din Cluj-Napoca s-a născut din economiile familiei

Avram, și cu timpul a crescut, din alte donații. La centru, cei 12 tineri, între 22 și 35 de ani, învață să gătească, să decoreze obiecte, să danseze, fac sport și primesc informații despre nutriție - toate de la studenți voluntari. Uneori, tinerii nu vor să plece nici la șapte seara din centru, atât de mult le place. Fiecare părinte contribuie cu câte 100 de lei pe lună, angajament la care Nela ține, fiindcă responsabilizează pe toată lumea. „Dacă avem un copil cu nevoi speciale, nu înseamnă că s-a prăbușit cerul peste noi. Trebuie să mai facem și noi ceva, să nu mai așteptăm milă”, spune ea.

Sînt multe zile cînd pleacă la evenimente prin oraș sau împrejurimi. Într-o zi de la sfîrșitul lui mai au fost la Campionatul de Pescuit de la Cîmpenești, unde organizatorii

„i-au primit regește”, spune Nela, și tinerii nu au mai lăsat undițele din mîini. Pentru astfel de excursii, vor să-și cumpere un microbuz second-hand. L-au numit „Microbuzul Speranței” și este un proiect pe care l-au înscris pe platforma online *Bursa Binelui*. Speră să primească cît mai multe donații, iar visele nu se opresc aici. Ca organizația să se poată întreține din surse proprii, au în plan să vîndă tăiței de casă și decorațiuni.

■ Concert

Einuiea deschide TIFF Art

În cadrul evenimentelor găzduite sub umbrela TIFF Art, avînd ca spațiu de desfășurare Muzeul de Artă din Cluj, publicul va avea ocazia să facă cunoștință cu o gamă largă de manifestări artistice, predominant vizuale și muzicale. Concertul Einuiea Trio propune o întîlnire cu conceptul de *world music*, o categorie muzicală care adună mai multe stiluri diferite de muzică din întreaga lume, de la cea tradițională la cea cvasi-tradițională și mixtă. Printr-un mix de chitară, fluiere și instrumente de percuție, Einuiea Trio prezintă publicului un

program de muzică experimentală, acustică, gîndit ca o excursie în jurul lumii cu opriri accentuate în Orient. Pe parcursul concertului, cei trei muzicieni vor prezenta o suită de melodii al cărei scop este să aducă în atenția publicului elemente muzicale ce definesc culturi diferite de cea românească, dar care subliniază faptul că mesajul artistic nu se schimbă radical în funcție de continent. Concertul Einuiea Trio are loc la Muzeul de Artă, începînd cu ora 21:30.

Bogdan Beșliu

■ CONCURS: În căutarea TIFFarului 50+

1. Ce ai ratat la TIFF și nu trebuia pentru nimic în lume?
2. Care e filmul care ți-a plăcut dar nu vrei să recunoști?
3. Ce lucru extrem de important aveai de făcut, dar ai lăsat totul baltă și te-ai dus la film?
4. Despre ce film ai zis că ți-a plăcut numai ca să dai bine în ochii celorlalți?
5. Care au fost cele mai plăcute surprize? Dar cele mai mari dezamăgiri?
6. Cite filme șoc ai văzut la TIFF și care ți-a plăcut cel mai mult?
7. Care a fost excesul nr 1 la TIFF?
8. Ce are TIFF-ul de reușește să scoată din casă oameni de peste 40 de ani?

1. Uite, ratez anul ăsta Bonțida.
2. *Zombie cu fițe mari*.
3. Aveam de studiat, dar am lăsat totul baltă.
4. *Aurora* de Cristi Puiu.
5. *Aaltra*, în 2004, *Reconstruction*, în același an, și *Nói albinói*. Era unu, *Fantasma* parcă îi zicea, o porcărie! Fusese recomandat puternic la vremea respectivă în AperiTIFF, și nu mi-a plăcut deloc. *Calul din Torino* nu mi-a plăcut nici el, dar nici nu aveam așteptări deosebite.
6. Trilogia lui Park Chan-wook. Nu știu dacă au fost toate la TIFF, în același an. Erau de-astea, șocante, cu sînge, cu figuri.
7. Am văzut în total vreo cinci filme din primul rînd la Victoria, ceea ce-i înfiorător. Mă durea gîtul de muream. *Inland Empire*, din rîndul întii... imposibil! Trei ceasuri să stai așa, vai de mine, două săptămîni nu am mai fost bun de nimic.
8. Îți dă conștiința comunității în orașul nostru. E un eveniment social, comunitar, e mai mult decît o plăcere cinefilă.

EPISODUL 1. TIFFARUL IUBITOR DE ZOMBI

Adi e pe undeva prin targetul nostru de vîrstă. L-am găsit cu ghiozdanu'n spate, aseară la Arta. După o zi plină de filme, aștepta să mai meargă la încă un film, ca să poată dormi liniștit. Doza zilnică recomandată: șase filme. La capitolul excese, ne întrebăm dacă am fi făcut ce a făcut el. Respect!

DIAGNOSTIC: Overdosed

■ InterogaTIFF

In Competition: Director Eliza Hittman

Eliza Hittman, the director of *It Felt Like Love*, describes her debut feature film as an atypical, non-idealized story about adolescence.

Can the title be decoded in a more elaborate way or is it just the fact that Lila thought she loved Sammy?

I think *It Felt Like Love* is about the myth of love, not so much about her real feelings for him. She is more determined to have some sort of encounter with a man, more so than she knows or understands what love is, and I think that when you are young you have these expectations and you don't necessarily know how to be desired. This is a movie about a girl who wants to be desired, before understanding what intimacy is.

Do you think this new generation is too precocious? Do you see it as an issue?

You know, young people are always precocious, and want to know more than they know and that's valid for every generation. A lot of what the film is about is the hysteria around sex and I think that's a timeless idea. A lot of films present adolescence in a very generalized emotional way, and I was trying to paint more of a specific kind of idea of adolescence as being a process of disillusionment, learning that you don't get these things that you want, that are unattainable, like

the person you're attracted to. So I think it's more of a disillusioned version of adolescence, unlike many of the films which adopt the subject and present it as a more idealized version of youth.

How do you relate the story of the movie to your own story, life and perception?

The film is not autobiographical, but it comes from a reflection of my own feelings about myself as an adolescent. Emotionally, it comes from a place that I remember, the yearning, longing and desperation, feeling like you would put yourself in any situation to have an experience – good or bad – and maybe in the moment without even realizing which one it was.

Considering they're all so young, how did you choose the actors?

It was a very long casting process. I did it traditionally and untraditionally. I only cast one person from all the casting director's sessions. Non-traditionally, I spent a lot of time walking around the city and talking to people in parks, I went to dance studios to find the best friend, Giovanna, and that's where I met her whole competition dance team. Gina Piersanti, the girl who plays Lila, found me. She came in to audition

Eliza Hittman

with her mother and usually when I audition it's a cold read, which means they haven't read the scripts. So they come in not knowing anything about the story. She read a very short scene and then I told her what the whole movie is about and she didn't want to do it. It took about a month to talk to her about everything in the script and how it would be staged and shot, so that she was emotionally confident with the project.

Were the young actors reluctant to play such intense roles and how difficult was it to work with them?

No, because we talked a lot about the movie and they understood that

there won't be any sexual scenes. Giovanna, for example, was very excited to play the part; she's a dancer and she's very committed and competitive, so she really wanted to get the part. She was very professional. She understood it's not, you know, pornography, that she won't be naked, but that there will only be some kissing scenes, which she was ok with.

How would you rate your movie: catered to festivals or with mainstream appeal?

Because of the ending, which is a bit undefined, I knew it was a festival

film. But I hope it finds a wider audience and has a theatrical release, but at the moment we don't have anything scheduled for the US, so it's a little bit trickier. I think it's been a challenge to convince distributors that the film will have an audience – it happens to most films about young women and sex. In the US, they always objectify the main character and sexualize her. In my film, she's not sexualized. So I think it's a little bit more challenging. The audience is not attracted to Lila and do not want to see her do something sexual.

Interview by Ion Indolean

■ InterogaTIFF

Eva Pervolovici, director of *Marussia*

I had a chat and a Long Island Ice Tea with first time feature director Eva Pervolovici, who also holds workshops and directs educational films.

I didn't know you're interested in movies for children. How come your film is screened in EducaTIFF?

The main character in *Marussia* is a little girl, but it's not actually a movie for children. I noticed, while touring with my film that it's successful with kids, but it wasn't my intention. It is a story about a mother and her daughter and how their roles are reversed: the little girl seems to be more down to earth than the mother and acts in a more mature way. It's a road movie with the two on the streets of Paris; they are

homeless, but they walk around quite a bit and run into all kinds of people.

Is the movie based on real events and people?

It is a fiction film, but it's based on real people and real events. Two years ago I attended a workshop by Nikita Mikhalkov. There I met a Russian woman in her 40s and her young daughter. The mother did not speak French. She was quite a character: from the waist up she was a fairly regular babushka, wearing traditional Russian clothing, while from the waist down she was

wearing bright yellow tights. They were there because the woman had an interest in Mikhalkov, while the little girl was playing with me. I've done something I don't usually do: I asked for her phone number and that's how this project started.

To what extent is this a fiction film?

I spent a year or so observing them on a daily basis. They would call me up; we would meet and spend the day together, usually in dodgy areas of Paris, with Russians and homeless people. I realized each of these events was a scene worthy to be in a movie.

The stuff I shot with my 5D camera helped me a lot later on, when I was writing my script. It was difficult to select from the research material the bits that ended up in the script. I had aesthetic reasons for it – the narrative structure of a fiction film –, but also financial reasons. I made up events and characters; some were from the memories of the Russian woman, some from the actress playing her, also Russian. The film is a fictional mix of the memories and facts I got from them and my imagination.

So your workshop under the umbrella of EducaTIFF revolves around that experience?

I show my students six clips. The documentary style raw footage and the final cut in the movie. The only constant is the young girl, who plays herself.

Why did you replace the mother with an actress? She is clearly very authentic.

The woman, Larissa, does not want to act; actually she doesn't want to do anything. She has this theory: she doesn't have to work anymore because she gave birth to a special child. We really wanted to have her on board and help her out financially. We offered her a position in the wardrobe department, but she just said no, she doesn't want to do anything; she doesn't want to change her life. We were together at the Berlin Film Festival and Larissa wanted to live on the streets, although it was really cold and she had her own hotel room. Eventually the organizers insisted for them to return to Paris. It was too big of a responsibility, to have two guests who prefer to live on the streets. In a way, this confirmed the fact that reality is stronger than fiction. Still, I can't deny that I enjoy my movie continues in a way, returning to the reality it comes from.

Interview by Cristi Mărculescu

■ InterogaTIFF

Denis Côté Filmmaking for FUN

Denis Côté, a filmmaker and cinema-goer coming from Quebec, is in Romania especially for TIFF. On a Saturday afternoon, on a TIFF terrace, the place where guest film-directors and film-goers share the same tables, I was having a conversation with him about what it means to make a film, the relationship between cinema and the public, and why not, about Bulgarians.

Denis warns me from the beginning: „I usually love to talk a lot!”. Being a cautious man, I had written a list of questions on a piece of paper. After only five minutes of conversation, we’re already talking about different things than I had planned. Denis shares with me some more personal information: he tells me he’s an urban fella, that he leaves Montreal only for some „boring” stuff like promoting a film, for example. That he never went to the countryside or bathing in a mountain lake. I’m confused. A great deal of his films happen in the countryside and, usually, in the heart of the woods.

Denis explains: „Those things unknown to me, different from my everyday life, those get my interest!”. I tell him I’m surprised by his latest film. From the „vengeance films”, Denis switched to a more audience-friendly film, introducing this time a „Lady Vengeance”. He makes faces. Something is wrong with what I’ve told him. He

reminds me that he is a filmmaker who likes playing and switching it up between only having „two or three crew members in the production” with films „in which the script, the cast, everything is well prepared in advance”. „I’m not into those fucked-up movies that please the crowds and you, as a director, you are in heaven because you’re a big director now. I do the films I like.”

I ask him what the relationship between cinema and the public should look like. He warns me: „What I will say is my own opinion and nothing more!” and continues: „As a film-goer, I definitely watch only one single type of film. I’m not interested in film as a source of entertainment. I respect and understand people’s need to go to a cinema theater for a certain kind of films, to disconnect and forget their everyday lives. But in my case, I don’t have this sort of need!”

In one of his previous films, *Nos-viesprivées / Our Private Lives*,

Denis Côté

Denis had chosen two Bulgarian actors. „You might wonder how come a Canadian man decided to use such cast?”, he reacts, sensing the next question. „I love this part of Europe. I traveled to Bulgaria, Romania too.” „One day, I was asking myself what it would be like to make a film with two individuals who don’t speak my language, whom I don’t understand, and who have completely different cultural codes. Initially, we thought of shooting it in Bulgaria. But then I realised that it’d be quite possible for us to get stuck somewhere, get stranded or just not have electricity.” This is the moment when my mind wanders a bit and I imagine Denis lost on a mountain path, ultimately butchered by a heavy Bulgarian woman. Although, judging by Denis’ tallness and right-arm

tatoos, the woman would have a real problem. I’d be curious to see what a film made by him in Romania with Romanians would look like. He replies that there wouldn’t be much of a difference. He is not the kind of guy rooted in his own geographical milieu. „If someone would offer me to shoot somewhere else, I wouldn’t refuse it. My themes are universal”.

One of the things that I needed some clarifying about was the title of his latest film. He seems delighted to answer (although he’s been probably asked a thousand times before): „*Vic and Flo Saw a Bear* sounds like a fairytale title. Vic and Flo are two shortened names for Victoria and Florence, but for Victor and Florent too.” He continues: „Maybe the two women did see a bear or maybe not,

or maybe they saw it but in another way.” His clarifications are puzzling. The answer doesn’t help me at all, so I realise that the title itself is part of his game with the audience and comes from his personal belief that „film has to be made just for fun”.

Not so long ago I saw him as a guest on *L’Invité*, a TV show on TV5 Monde. The conversation with the tie-and-suit moderator was fairly formal. It wasn’t exactly that Denis wearing a bathing gown and slippers in a picture uploaded on Twitter, announcing his arrival in „The Land of Dracula”. I talked to the Twitter version of Denis and, as a bonus, I didn’t get any *tabarnak!*, an extremely frequent expression in Quebec, a sort of „fuck you man!”

Bogdan Minea

Did you know
we probably serve
the best coffee in Cluj?

★

Taste it yourself
FOR FREE
if you have
a TIFF badge or you are a guest.

TIFF
COFFEE POINT

by

str. Georges Clemenceau nr.2

■ Blog

Să vorbim despre moarte...

Sper că titlul amar nu v-a făcut să vă turnați prea mult zahăr în cafea. Celor pe cale să arunce ziarul cât colo, le promit să mă întorc cu subiecte mai vesele. Asta e... În final, oricum ai da-o, *it's bad news...* spunea Woody Allen, unul dintre cei mai tanatofobi regizori din istorie. Recent, la o conferință de presă, a fost întrebat "Ce credeți despre moarte?" și el a răspuns: "I'm still against it", în hotele audienței, demonstrând că, uneori, în fața absurdului năucitor al scurtei și încălcatei existențe umane, singura soluție e risul.

Nu vreau să stric nimănui azi chef de viață – deși Cioran, apostolul nepracticant al sinuciderii, pe care generația mea îl citea ca pe un guru *selfhelp* (să știți că funcționează; certitudinea că ai o cale de ieșire aduce cu sine o enormă ușurare existențială), ne arată că tocmai contemplarea abisului accentuează trăirea frenetică; însă subiectul de azi e legat de secțiunea "Acesta este sfârșitul". Aici, selecționerul Chirilov a strâns, curajos, cele mai morbide și mai apocaliptice filme din ultima perioadă. Pe mine nu mă

miră: în discuțiile noastre recente ne întoarcem obsesiv la moarte, la sex (totuși, din ce în ce mai puțin, pe măsură ce înaintăm în viață spre capătul celălalt) și la subiecte scatologice, pe care le imbibăm într-o atitudine a la Păstori Teodoreanu: dacă totul e de căcat, măcar să plutească în vin.

Puține filme au curajul să privească moartea în față. În cinema (și nu numai), tindem să-l idealizăm pe cel care moare. Peliculele de acest tip sînt făcute pentru cei vii și nu pentru muribunzi: ne oferă o modalitate, deseori traficată, prin care ne confruntăm fricile.

Cum întreaga societate e construită pe ideea de supraviețuire – a spiritului, a genelor, a ideilor – și pe respingerea dispariției complete și ireversibile, cei care îndrăznesc să nu nege moartea prin tot felul de tertipuri izbăvitoare se simt, deseori, ca singurii sănătoși într-un azil de nebuni. Pe mine mă înnebunesc următoarele clișee:

- muribundul cinic și egoist care devine un om bun, descoperă iubirea de aproape și sensul vieții chiar înainte să moară împăcat, într-un nor seren de morfină, înconjurat

de cei dragi (nici filme arty ca *Invația barbarilor* nu scapă de asta) și mormăind fraze pseudo-profunde despre înțelesul tuturor lucrurilor.

- "boala lui Ali MacGraw", clișeu perfect descris de Roger Ebert: "Boala cinematografică în care singurul simptom e acela că suferințul devine din ce în ce mai frumos pe măsură ce moartea se apropie". Nu vedem niciun efect secundar al tratamentului, poate doar o amețală discretă, iar singura indicație că pacientul terminal a trecut prin chimoterapie e părul scurt, nu tu greață, slăbire, depresie, constipație și epuizare.

- maladii serioase care devin pretext pentru glume de sitcom, de genul *Bucket List*, și epifanii de doi bani.

E cumva de înțeles: cine vrea să vadă descompunerea, durerea, tristul adevăr că majoritatea oamenilor "mor în caracter" sau se urîțesc inevitabil în contact cu suferința și cu angoasa? Mai mult, nici religia nu oferă mare refugiu: conform unui studiu făcut pe bolnavi incurabili, teama de moarte e la fel de puternică și la credincioși și la atei: primii se tem de necunoscut, cei din urmă de neant.

Din cînd în cînd, un mare regizor de tipul lui Haneke pune sub ochii unei pături afluate care a evacuat moartea din societate un film ca

Amour. Simțindu-se vinovat că și-a alungat terminalii în *hospice*-uri, publicul burghez tremură la ideea că "asta ne așteaptă pe toți", în timp ce alții oftează: "aș vrea și eu să am un pian și o asistentă medicală de 700 de euro pe lună."

Există puține filme temerare; unele dintre acestea găsesc în moarte un umor sardonice, negru, cum ar fi extraordinarul *Moartea domnului Lăzărescu*. Altele nu-ți oferă nici măcar această consolare: mă gândesc la *Wit*, pelicula de o incredibilă bravură a lui Mike Nichols, cu o epocală Emma Thompson, despre figura eroică pe care pacientul o afișează imediat după diagnostic și despre războiul privat ce urmează cu boala și cu sine însuși. Și mai puține vorbesc, ca *Halt auf freier Strecke* în regia lui Andreas Dresen, sau din nou *Amour*, despre efectul teribil de brutal pe care chinul și dezintegrarea fizică a muribunzilor o au asupra celor care îi îngrijesc, despre fantastica povară emoțională pe care o induce frică de-a face greșeala ce i-ar putea ucide, sau despre felul în care verifici zi de zi dacă încă mai respiră... Toate astea sînt mai înfricoșătoare decît un horror. Australianul *Burning Man* este un alt film crud despre tratamentul cancerului care ne arată că e cumplit pentru toată lumea. Nu există "lecții de viață", ci

doar viața care merge mai departe. Devastatorul *Living*, prezent în selecția de la TIFF, povestește despre "viața de după moarte" celor dragi și e necruțător în onestitatea sa. Un poem metafizic ce te coboară în cele mai negre genuni și te ridică în următorul moment undeva sus, catarctic. Dar nu cu scene de rai și muzică de vioară, ci cu o secvență în care eroina în doliu așteaptă autobuzul și deschide un pachet de pufuleți, într-o dimineață în care oamenii abia se dezmoțesc. Dacă există aici o "revelație", ea este aceea că viața nu se oprește și că noi, supraviețuitorii, vom continua să respirăm, să așteptăm, să sperăm, să mîncăm, să iubim, să suferim... Ce altceva am putea face cu timpul care ne-a mai rămas?

Anca Grădinaru

■ Zilele francofoniei

La ora 20:30 se va decerna la Casa TIFF, **Premiul Special al Tinerilor pentru Filmul Francofon**. Premiul constă în 2.000 de Euro oferit de TV5 Monde distribuitorului român care va distribui acest film în România, pentru cheltuieli de distribuție și promovare.

ÎN ROLUL PRINCIPAL:
REGELE

PENTRU CEI PESTE 18 ANI
www.desprealcool.ro

TIFF.12
Transilvania International
Film Festival
SUSTINUT DE
URSUS
REGELE BERII ÎN ROMÂNIA